

Kvæg, Økologi

Slagtefund hos økologiske og konventionelle malkekøer

Der er flere fund af leverbylder og leverikter hos økologiske slagtekøer, mens konventionelle køer har flere trykninger og flere tilfælde af fedtlever. Det viser data fra 744 tusinde køer slagtet i årene 2016-2019.

Viden om

Slagtefund registreret i forbindelse med rutinekontrollen af slagtedyrl på kreaturslagterierne bliver løbende overført til Kvægdatabasen og kan bruges som indikator for sygdom og velfærd i besætningerne.

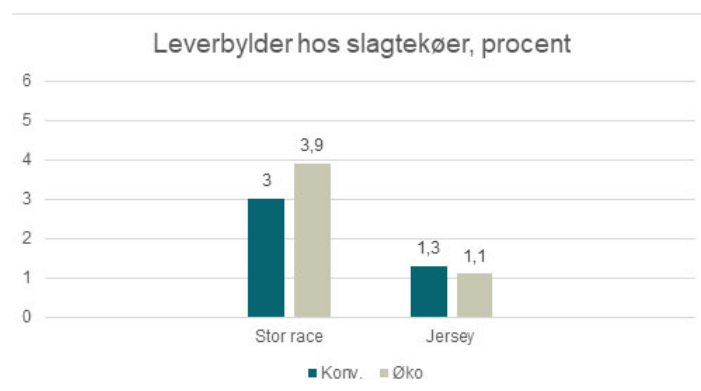
Det er således oplagt at følge besætningens slagtefund og forekomsten af leverbylder, leverikter eller køer med trykninger bør vurderes og eventuelt føre til justeringer i fodring, afgræsning eller staldindretning.

Artiklen rapporterer statistik over slagtefund hos køer i perioden 2016-2019. Det resulterer i data for slagtefund hos i alt 743 tusinde slagtekøer fordelt på 78 tusinde økologiske og 665 tusinde konventionelle køer.

Flere leverbylder hos økologiske slagtekøer

Figur 1 viser, at forekomsten af leverbylder er lidt højere hos økologiske end hos konventionelle slagtekøer. Figuren viser også, at slagtekøer af jersey har betydeligt færre leverbylder. Hos jersey er der ingen forskel mellem økologiske og konventionelle køer.

Leverbylder kan blandt andet relateres til omsætningen i vommen, hvor et svingende vommiljø med lavt pH og skader i vompepitelet kan være medvirkende faktorer. En hyppigere fodring med store mængder korn (stivelse) og store mængder frisk græs (sukker) kan måske bidrage til den højere frekvens af leverbylder hos økologiske malkekøer. Også store skift i fodringen over døgnet mellem afgræsning og staldfodring kan måske være en medvirkende faktor.

Figur 1. Leverbylder hos økologiske og konventionelle slagtekøer af stor race og jersey

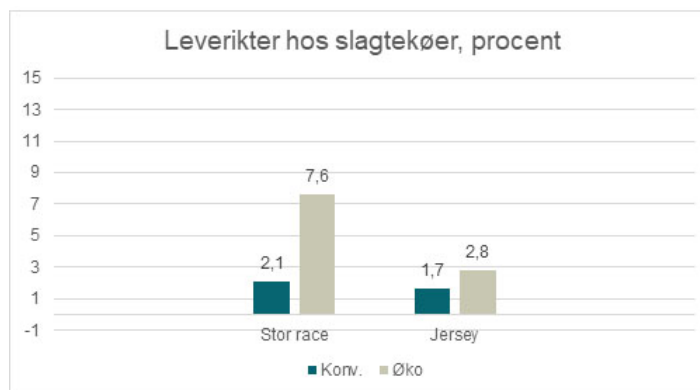

Flere leverikter hos økokøer

Figur 2 viser antallet af slagtekøer med leverikter. Smitte med leverikter sker, når dyrene er på græs (våde områder), og det kan forklare den højere frekvens hos økologiske køer, som altid er på græs om sommeren.

Data for slagtekøer af kødrace og stude viser til sammenligning en forekomst af leverikter i niveauet 12-13 procent af slagtedyrene uden sikker forskel mellem konventionelle og økologiske dyr.

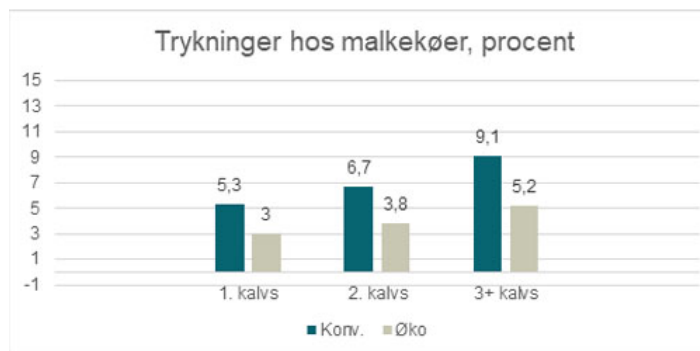
Frekvensen af leverikter er markant lavere hos jersey end hos stor race. Forskellen er umiddelbart overraskende, men kan måske være påvirket af racernes udbredelse i forhold til afgræsning af våde områder.

Figur 2. Leverikter hos økologiske og konventionelle slagtekøer af stor race og jersey

Konventionelle køer har flere trykninger – jersey færre

Andelen af slagtekøer med trykninger er vist i figur 3 opdelt i forhold til alder ved slagtning. Data er vist for slagtefundet "Hase- og hoftrykning".

Figur 3. Forekomst af trykninger hos konventionelle og økologiske slagtekøer

Antal køer med trykninger stiger med koens slagtealder og frekvensen af trykninger er højere hos konventionelle end hos økologiske slagtekøer. Trykningskader kan findes på slagtekroppen lang tid efter de er opstået og stiger derfor typisk med koens slagtealder.

På tværs af laktationsnummer er andelen af slagtekøer med trykning 9,0 og 3,6 procent hos stor race og jersey. Problemer med trykninger hos jersey er således under halve af stor race, og den sandsynlige forklaring er at jersey vejer mindre, har bedre klov- og bensundhed og en bedre bevægelighed.

En dårligere overensstemmelse mellem koens størrelse og inventaret i sengebåse i ældre staldanlæg kan måske også bidrage til flere trykninger hos køer af stor race.

For slagtefundet "Trykninger på nakke, ryg og sædeben" var forekomsten 4,5 procent hos konventionelle og 3,2 procent hos økologiske køer. Også her var stigende frekvens af trykninger med koens slagtealder og en lavere forekomst hos jersey.

Flere konventionelle slagtekøer har fedtlever

Fedtlever kan afspejle en stærk mobilisering af fedt hos nykælvere. Når leveren ikke har kapacitet til at omsætte de mobiliserede fedtsyrer, bliver de oplagret i leveren.

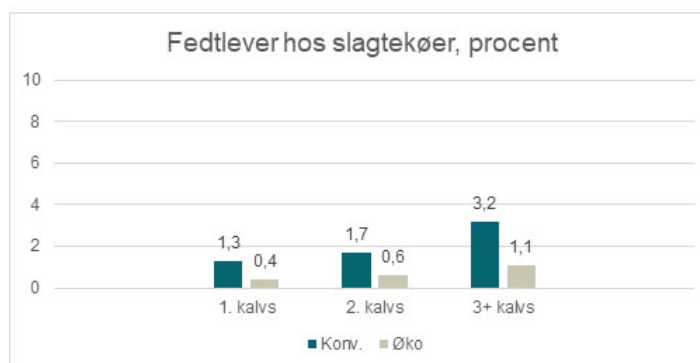
Figur 4 viser andelen af slagtekøer med diagnosen "Fedtlever".

Forekomsten er generel lav og lavest hos økologiske køer. Forekomsten kan reelt være højere i besætningerne, da køer ikke må sendes til slagtning før tidligst 14 dage efter kælvning og samtidig kan fedtlever være høj hos køer med ketose, som heller ikke går til slagtning.

At øko-køer har færre tilfælde af fedtlever hænger godt sammen med at forekomsten af ketose og forhøjet BHB i mælken er lavere hos økologiske køer.

Samlet tyder det på, at øko-køer generelt mobiliserer mindre fedt først i laktationen, hvilket sandsynligvis også hænger sammen med det lavere ydelsesniveau hos økologiske køer.

Der er ingen forskel mellem stor race og jersey med hensyn til fedtlever. På tværs af slagtealder og konventionel/økologisk var der fedtlever hos 2,6 procent af slagtekøerne.

Figur 4. Fedtlever hos konventionelle og økologiske slagtekøer

Emneord

Slagtedyr

Sundhed og velfærd

Økologi

Publiceret: 04. marts 2021

Opdateret: 04. marts 2021

Vil du vide mere?

Henrik Læssøe Martin

Specialkonsulent

SEGES

hlm@seges.dk

+45 8740 5319

Finn Strudsholm

Specialkonsulent

SEGES

fns@seges.dk

+45 8740 5483

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES

Tlf. 87 40 50 00

Agro Food Park 15

Fax. 87 40 50 10

8200 Aarhus N

Email info@seges.dk

